עבודת ישראל — פרק ששי

שנו חכמים בלשון המשנה:

ירצה כי האדם צריך ללמוד בלשון המשנה ר"ל שיהא דיבורו נכפל לעילא ותתא. שכמו שמדבר כאן בזה העולם ד"ת או איזה תפלה כמ"כ יהא דיבורו בעולמות העליונים ובודאי הצדיקים בכל דיבוריהם שהם מדברים בזה העולם הם קשורים בדיבורם בעולמות העליונים וזהו מאמרם שיחת חולין של ת"ח צריכים לימוד: א"י שנו חכמים בלשון המשנה. דהנה איתא בזוה"ק דבנ"י נמשלו ליונה כמו היונה דכשהיא מצפצפת היא משמעת שתי קולות כך ישראל כשמוציאין קולן לד"ת או לתפלה הוא ג"כ שתי חולות אחד למעלה וא' למטה כי נשמתן חלק אלוה ממעל ולכך נשמע התורה או התפלה למעלה וזהו ש"ח בלשון המשנ"ה כשהחכמים לומדים תירה אזי היא כלשון המשנה אחד למעלה ואחד למטה ודו"ק:

ר"מ אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו'. לשמה היינו כי תורה היא לשון הוראה כי היא לומדת לאדם דרכי ה' ואת הדרך אשר ילך בה וצריך האדם ללמוד בזו הכוונה למען ישכיל את אשר יעשה או תורה היא ל' יראה כמו תִּוָּרֶה שצריך ללמוד ליראה את ה'. זוכה לדברים הרבה שדבריו הם מרובים וכנ"ל הוא ל' המשנ"ה כי תורה הוא לשון תורים ובני יונה וידוע שהתור' כשהיא מצפצפת משמעת שתי קולות כן זה האדם משמיע שתי קולות בעוה"ז ובעולם העליון:

ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו. לברוא בשבילו. כמ"ש סוף דבר כו' כי זה כל האדם. בשביל זה:

נק' ריע אהוב. להש"י כי בודאי כל העולם לא נברא אלא בשביל כו' כמ"ש חז"ל בראשית בשביל כו'. ונמצא עליהם העולם קיים והבורא ית"ש ברא עולמו בתורה ונמצא עיקר בריאת העולם הי' עם התורה. ואח"כ כשאנחנו לומדין את התורה נמצא בזה מביאין חיות והשפעות קדושות אל העולם. ועי"ז הוא קיים. נמצא שזה שלומד את התורה נק' ריע. כי כמו שהבורא ית' ברא העולם בתורה כמ"כ הוא מקיים את העולם בתורה. כי מיום לידת האדם. אזי יש לו חלקו בתורה ובכל יום מאיר בו ניצוץ (א') וחלק אותו היום מה שצריך אותו היום לתקן כי לכך נברא. וכל יום הוא ענין משונה מחבירו. וגלל כן ראוי לאדם שישים אל לבו לבל יעזוב ימיו ח"ו והוא שיהא שוקד תמיד בדבר ה' לבל יפול דבר ארצה ולא יבטח על ימים הבאים. כי במה ישיג זה היום שעזב בלתי עבודת השי"ת. נמצא ימיו חסרים ומי ישלם לו. וגם אף באותו היום עצמו לא ידחה שחרית על ערבית וכן להיפך כי כל אחד בפני עצמו הוא ענין לעצמו. ולכן מן הראוי שלא יעזוב אף שעה אחת מעבודת השי"ת לבל יהא חסר שום דבר. ונחזור לענייננו. נק' ריע אהוב. שעי"ז שמביא השפעות אל העולמות ומקיימן הם אוהבין אותו אהבה רבה:

אוהב את המקום. אוהב את הבריות. כי בזה שהוא לומד מביא השפעה לכל העולם ולנבראים ונמצא אוהב את הבריות. וגם מביא הארת השי"ת בלבם להתעורר לבם לעבודת השי"ת ובזה אוהב את המקום:

משמח את המקום. משמח את הבריות. כי ידוע שכל אות הוא עולם לעצמו וכשמחבר שני אותיות יחד ונעשה תיבה הוא יחוד. וזה מזמוטי חתן וכלה. ונמצא כשמדבר ד"ת או תפלה ומחבר האותיות יחד עושה יחוד גדול כפי גודל התיבה כן גודל היחוד. וזו השמחה גדולה בכל העולמות כביכול כעין שמחת נישואין. כי בודאי ברור שכל עניני עוה"ז אינם כ"א לדוגמא ולמשל לצייר מהם הנהגות העולם העליון וכמו היחוד והשמחה בעוה"ז. כמ"כ באלף אלפי אלפים ורבי רבבות הבדלות יש יחוד ושמחה יותר גדולה עד א"ס בעולם העליון יחוד רוחני איננו נושג זולת לה' לבדו. וביותר כשהצדיק אומר דברי תורה ברבים ומעורר לבבות ישראל לעבודת השי"ת ומתקשרים רוחא ברוחא נשמתא בנשמתא עי"ז נעשה יחוד יותר גדול ועצום בעולם העליון. וכמה וכמה אלפים רבבות עולמות מתייחדים. כי כל העולם הוא כגרגיר חרדל בפני עולם העליון. וכל מה שיש בזה העולם יש כנגדו בעולם העליון. נמצא כנגד דבר הקטן שבזה העולם ענינו בעולם העליון יותר גדול ורחב. למשל כשעושין עיגול מדבר קטן ומושכין ממנו קצוות אילך ואילך לפי התפשטותם כן גודלם אף

שאמצעותם הוא קטן. ונמצא כשעושים יחוד למטה אף במאה בנ"א היחוד הוא למעלה יותר גדול עד אין שיעור. ונמצא משמח את המקום והבריות כי מזה נעשה שמחה גדולה בעולמות:

ומלבשתו ענוה ויראה. כי ע"י התורה מכיר רוממות הבורא ית' וממילא בא לו לבוש הענוה כי איך לא יכנע לפני מלך גדול ונורא שאין כמוהו כי מי שלא ידע רוממות הבורא אינו יודע האיך ליכנע לפניו. כמו משרע"ה שהוא היה מכיר ביותר רוממות הבורא יתברך מה שלא השיגו אדם מעולם. גלל כן כתיב והאיש משה ענו מאד כו':

ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן. לכאורה מדות נאמן מצויה אצל כל אדם. אך דהענין רומז על מעלת משרע"ה דכתיב בי' בכל ביתי נאמן הוא. למשל מי שאוהבו השר ביותר ונותן לו חותמו יכול לעשות בגנזי השר כפי שירצה. אבל משרע"ה לא כן עשה אף שהיה חותמו של הקב"ה בידו הוא אמת. וכתיב ביה במשה תורת אמת היתה בפיהו והיה בידו חותם הקב"ה אעפ"כ לא עשה בעולם ובגנזיו רק כפי הכרתו שרצון המלך הוא בו. ולא היה מתנהג בעולם רק ברצון הבורא יתברך: ונהנין ממנו עצה ותושיה. ר"ל כי כשהאדם נותן עצה עדיין איננו יודע באם יצליח בה. אבל כשהצדיק מייעץ היא עצה היא תושיה גופא כי הקב"ה מסכים לעצתו אשר יעץ ובודאי יצליח בה. והיא עצה ותושיה לשון ישועה שנ' לי עצה ותושיה.

ונותנת לו כו' וממשלה. ר"ל כי המלכות היא בהסכמת כולם שמקבלים עליהם עול מלכותו. וממשלה הוא בע"כ שהוא מושל ותקיף כמ"ש כי לה' המלוכה ומושל כו'. כי על עכומ"ז אינו כ"א מושל שאינם מקבלים עליהם מלכותו ית'. מה כתיב אחריו. ועלו מושיעים אז והיה ה' למלך על כל הארץ. וגם זה הצדיק ניתנה לו מלכו' כי הוא גוזר והקב"ה מקיים. וממשלה שאף מושל על עכומ"ז:

וחיקור דין כי עתה קשה מאד לברר הלכה ברורה לעומקה: א"י חיקור די"ן. שהוא יכול לחקור הדינים. ולדרשם לטובה ולהפכם לרחמים.

וארך רוח כי בהיותו עומד תמיד לפני הבורא יתברך בודאי א"א שיבוא בלבו שום כעס רח"ל:

ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים. הכוונה לא זה בלבד כשעוסק בתורה או בתפלה בזה עובד ה'. אלא אפי' כשעושה מעשה גשמיות עושה הכל לש"ש שתורה הקדושה מורה לו הדרך היאך לעשות הכל לש"ש כשמה לשון הוראה ומראה. וזה ומרוממתו על כל המעשים. ובזה י"ל פי' תורת ה' תמימה משיבת נפש. ר"ל אימתי תורת ה' תמימה כשהיא משיבת נפש שלומד לשמה ומחמת זה משיב נפשה למקור חצבה:

אמר ר"י ב"ל כו' אוי להם לבריו' מעלבונ' של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נק' נזוף שנאמר נזם זהב וכו':

נזו"ף נוטריקון נזם זהב באף לכאור' הענין תמוה כי ממ"נ אם לומד הרי טוב. ואם אינו לומד אין לו הנזם זהב כלל. אך דהענין הוא כי כל אדם מיום לידתו על האדמה יש לו שורש וחלק בתורת ה' ונחלקת על כל ימי חייו הקצובים לו ובכל יום ויום מאיר לו ניצוץ ושורש חלק אחד מחלק אותו היום וכל יום ויום משונה ומיוחד בענינו מחבירו. וכן כל שעה משונה בענינה מחברתה. והן הן התכשיטים והקישוטין אשר נתנה אלהים להאשה יפה היא הכנ"י כדי להתקשט בהם בכל עת ורגע ובכל יום ויום בקישוטים שונים כדי להעלות נח"ר לפניו יתברך ויעלת חן. כדאיתא בגדים שלבשה בהם שחרית לא לבשה ערבית (צ"ל שרימז מה דאי' בזוה"ק לבושין דאיהו לביש בצפרא לא לביש ברמשא כו' ע"ש) כדי להגדיל חינה ואהבה יתירה יתרבה תמיד. ודבר זה מושרש בכל אדם. לכן אם האדם אינו עוסק בתורה ועוזבה נמצא שהיא אשה יפה בעבור שדבר זה מושרש בו ומחויב בדבר ועבורו נברא. וסרת טעם. בהיותו מפסיד ועוזב כל זאת ואינו משגיח כלל בדבר. אבל צריך האדם להיות שקוד על זאת ויבחין תמיד לבל יעזוב יום או יומים או אף רגע אחת מכל ימי חייו לתקן בהם התיקון הראוי לו אשר לו נברא ולהתקשט בהם לפניו יתברך:

סליק

בעזר הרוכב בערבות. נשלם הפי' על פרקי אבות: